

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

มหาวิทยาลัยนเรศวรเป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งใหม่ได้มีการจัดการศึกษาหลายคณะหลายสาขาวิชา บัณฑิตวิทยาลัยเป็นคณะหนึ่งที่ได้ดำเนินการสอนในระดับการศึกษามหาบัณฑิตถึง 9 สาขาในปัจจุบันและเมื่อพิจารณาถึงโครงสร้างของหลักสูตรระดับปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต ที่มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้กำหนดให้ในปัจจุบันเป็นหลักสูตรแผน ก. แบบ ก.(2) โครงสร้างหลักประกอบด้วย งานรายวิชา (Course Work) ซึ่งเป็นการศึกษารายวิชาต่าง ๆ ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และเป็นการทำวิทยานิพนธ์ (Thesis) ซึ่งเป็นการทำการวิจัยทางวิชาการตามขอบข่ายและวัตถุประสงค์ของแต่ละสาขามีค่าเทียบได้ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต (มหาวิทยาลัยนเรศวร. 2535 : 192)

จากโครงสร้างของหลักสูตรแสดงให้เห็นว่าการศึกษาในมหาวิทยาลัยโดยเฉพาะในระดับการศึกษามหาบัณฑิตได้เล็งเห็นความสำคัญ และประโยชน์ของการวิจัย โดยกำหนดให้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาที่จัดทำในรูปของปริญญานิพนธ์หรือวิทยานิพนธ์ เพราะนิสิตต้องนำเอาความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ในสาขาที่เรียนมาทำการศึกษาวิจัย (จันทร์เพ็ญ เขื่อนพานิช และคนอื่น ๆ. 2531 : 37 - 38) ผลจากการวิจัยจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่เชื่อถือได้ เนื่องจากการวิจัยเป็นกระบวนการในการแสวงหาวิธีการแก้ปัญหาโดยการรวบรวมวิเคราะห์และตีความข้อมูลอย่างมีระบบด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์ รวมทั้งผลที่ได้จากการวิจัยปริญญานิพนธ์หรือวิทยานิพนธ์สามารถนำไปใช้ได้หลายลักษณะดังที่เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไทย (ม.ป.ป. : 165 - 166) ได้กล่าวสรุปไว้ดังนี้คือ เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อ นำไปใช้ในการเขียนบทความหรือตำรา นำไปใช้ในการวางแผนและพัฒนา และนำไปใช้ในการปรับปรุงและแก้ปัญหาต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ปริญญานิพนธ์หรือวิทยานิพนธ์ที่ถูกจัดทำขึ้น

เป็นสิ่งที่มีความค่าต่อการศึกษามาก

มหาวิทยาลัยนเรศวรถึงแม้จะเป็นมหาวิทยาลัยใหม่ แต่ก็มีประวัติการก่อตั้งอันยาวนานโดยเริ่มจากการเริ่มดำเนินการเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา จังหวัดพิษณุโลกเมื่อ พ.ศ.2510 และต่อมาได้รับการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพิษณุโลก เมื่อ พ.ศ.2517 รวมเวลาการก่อตั้งจนกระทั่งเป็นมหาวิทยาลัยนเรศวรเมื่อ พ.ศ.2533 นานถึง 23 ปี วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนวเป็นวิชาเอกหนึ่งที่เปิดรับนิสิตเข้าเรียนต่อในหลักสูตรการศึกษา มหำบัณฑิตตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2527 (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2533 : 268) จนถึงปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกผู้ที่จะไปทำหน้าที่สอนวิชาจิตวิทยาการแนะแนวและการให้คำปรึกษา เพื่อฝึกผู้ที่จะไปทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและแนะแนวในสถาบันการศึกษาทั้งของรัฐและหน่วยงานของเอกชน และเพื่อให้สามารถค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับปัญหาด้านจิตวิทยาการแนะแนวและการให้คำปรึกษารวมทั้งนำประโยชน์ไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาวิชาการต่อไป (มหาวิทยาลัยนเรศวร. 2535 : 200) และในปีพุทธศักราช 2529 ก็ได้เริ่มมีปฏิญานพนธ์ระดับมหำบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนวปรากฏและมีจำนวนเพิ่มขึ้นในแต่ละปี เพราะผู้สำเร็จการศึกษาในแต่ละปีมีจำนวนมากขึ้น จนกระทั่งถึงปัจจุบันมีผู้มาเข้ารับการศึกษามหาวิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ทั้งภาคปกติและภาคพิเศษ ประกอบกับเนื้อหาวิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนวมีขอบข่ายเนื้อหาวิชาที่กว้างขวาง รวมทั้งยังไม่มีผู้ใดทำการสำรวจวิเคราะห์ที่ปฏิญานพนธ์หรือวิทยานิพนธ์ระดับมหำบัณฑิตสาขาวิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ทำให้มีสถิติขาดข้อมูล และสารสนเทศที่เป็นภาพรวมในการทำปฏิญานพนธ์หรือวิทยานิพนธ์ อันอาจก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ในการทำปฏิญานพนธ์หรือวิทยานิพนธ์ เช่น ปัญหาการทำปฏิญานพนธ์หรือวิทยานิพนธ์ซ้ำซ้อน ไม่น่าสนใจ ขาดการทำปฏิญานพนธ์หรือวิทยานิพนธ์ในส่วนของเนื้อหาวิชาที่ขาดอยู่ ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้นก็เป็นเรื่องน่าเสียดาย เพราะการทำปฏิญานพนธ์หรือวิทยานิพนธ์เป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลา ค่าใช้จ่ายและความเพียรพยายามสูงยิ่ง (นุชนาฏ วรธนะศักดิ์, 2534 : 2)

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าปฏิญานพนธ์หรือวิทยานิพนธ์แต่ละเล่มเป็นสิ่งที่มีความค่าต่อการศึกษาในแง่ของปัญหาที่เกี่ยวกับการศึกษา และวิชาการที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญในการวิเคราะห์ปัญญานิพนธ์เพื่อให้เห็นภาพรวมในการจัดทำปัญญานิพนธ์หรือวิทยานิพนธ์ของวิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว และเป็นแนวทางในการจัดทำปัญญานิพนธ์หรือวิทยานิพนธ์ให้เกิดคุณค่า น่าสนใจ และป้องกันปัญหาการทำปัญญานิพนธ์หรือวิทยานิพนธ์ ซ้ำซ้อน รวมทั้งเป็นข้อมูล สารสนเทศสำหรับภาควิชาการแนะแนวและเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าของนิสิตรุ่นต่อไป จึงสนใจที่จะทำการวิเคราะห์ปัญญานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยนเรศวร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 - 2534

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อวิเคราะห์ปัญญานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ระหว่างปีพุทธศักราช 2529 ถึงปีพุทธศักราช 2534 มหาวิทยาลัยนเรศวร โดยการวิเคราะห์เอกสารซึ่งจะทำการวิเคราะห์ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ประเภทของการวิจัย
2. เนื้อหาของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. ระดับการศึกษาที่ทำการวิจัย

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อเป็นข้อสนเทศสำหรับภาควิชาจิตวิทยาการแนะแนว และนิสิตในการจัดทำปัญญานิพนธ์หรือวิทยานิพนธ์ให้เกิดคุณค่ารวมทั้งเป็นแนวทางในการเลือกปัญหาและนิยามปัญหาในการวิจัย

2. เพื่อให้ทราบภาพรวมในการจัดทำปัญญานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยนเรศวร ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2527 ถึงปีพุทธศักราช 2534

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ปริมาณพจนนธ์ระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยนเรศวร ตามหัวข้อต่อไปนี้

1.1 ประเภทของการวิจัย

1.2 เนื้อหาของการวิจัย

1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

1.3.1 ประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง

1.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.3.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.4 ระดับการศึกษาที่ทำการวิจัย

2. เอกสารที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ ได้แก่ ปริมาณพจนนธ์ระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยนเรศวร (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก) ปีพุทธศักราช 2529 ถึงปีพุทธศักราช 2534 จำนวน 72 เล่ม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ประเภทของการวิจัย หมายถึง ประเภทของการวิจัยที่แบ่งตามความมุ่งหมายและระเบียบวิธีการวิจัยซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือการวิจัยเชิงบรรยาย การวิจัยเชิงทดลอง และการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะทำการศึกษการวิจัยใน 2 ประเภทด้วยกันคือ การวิจัยเชิงบรรยาย และการวิจัยเชิงทดลอง

1.1 การวิจัยเชิงบรรยาย หมายถึง การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัจจุบัน มุ่งค้นหาความรู้ที่เชื่อถือได้ในรูปคำบรรยายอันได้แก่ การสำรวจโรงเรียน การวิเคราะห์งาน การศึกษารายกรณี การศึกษาเปรียบเทียบเหตุผล และการศึกษาเชิงสัมพันธ์

1.1.1 การสำรวจโรงเรียน หมายถึง การสำรวจสภาพ

ทั่วไปในโรงเรียน สภาพการเรียนรู้ลักษณะการจัดการเรียนการสอนหรือลักษณะของบุคลากรในโรงเรียน

1.1.2 การวิเคราะห์งาน หมายถึง การสำรวจสภาพความต้องการการทำงาน ความรับผิดชอบ คุณภาพของงานและประสิทธิภาพของบุคลากรในการทำงาน

1.1.3 การศึกษารายกรณี หมายถึง การสำรวจเฉพาะบุคคล หน่วยงาน หรือ สถาบันใดสถาบันหนึ่ง

1.1.4 การศึกษาเปรียบเทียบเหตุผล หมายถึง การศึกษาเปรียบเทียบปรากฏการณ์ต่าง ๆ ขึ้น เพื่อค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์ขึ้น

1.1.5 การศึกษาเชิงสัมพันธ์ หมายถึง การศึกษาหาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ว่าเกี่ยวข้องอย่างไร

1.2 การวิจัยเชิงทดลอง หมายถึง การวิจัยที่มุ่งสร้างสถานการณ์ขึ้น และดูผลที่ตามมาโดยควบคุมตัวแปรอื่น แล้วให้ตัวแปรอิสระมีผลต่อตัวแปรตามในการวิจัยเชิงทดลองได้มีการออกแบบการวิจัยเป็นรูปแบบการวิจัยต่าง ๆ ตั้งแต่แบบที่ 1 ถึงแบบที่ 10 รวมทั้งแบบสลับกลับ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษการวิจัยเชิงทดลองเฉพาะแบบการวิจัยแบบที่ 2, แบบที่ 3, แบบที่ 5, แบบที่ 10 และแบบสลับกลับ

1.2.1 แบบการวิจัยแบบที่ 2 (One Group pretest-posttest design) หมายถึง การทดลองที่เลือกกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว ทดสอบก่อนและหลังการทดลอง

1.2.2 แบบการวิจัยแบบที่ 3 (Randomized control-group pretest posttest design) หมายถึง การทดลองที่สุ่มกลุ่มตัวอย่างแล้วแบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ทดสอบก่อนและหลังการทดลอง

1.2.3 แบบการวิจัยแบบที่ 5 (Randomized control group posttest only design) หมายถึง การทดลองสุ่มกลุ่มตัวอย่างแล้วแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทดสอบเฉพาะหลังการทดลอง

1.2.4 แบบการวิจัยแบบที่ 10 (Factorial design) หมายถึง การทดลองที่มีตัวแปรอิสระตั้งแต่สองตัวขึ้นไป และแต่ละตัวแปรสามารถ

แปรค่าได้อย่างน้อยสองทาง

1.2.5 แบบการวิจัยแบบสลับกลับ (ABA design)

หมายถึง การทดลองที่ใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก มีการหาเสถียรภาพของพฤติกรรมจากการให้การจัดกระทำและไม่ให้การจัดกระทำ

2. เนื้อหาของการวิจัย หมายถึง เนื้อหาสำคัญพิจารณาตามตัวแปรในการทำวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว (Psychology of Guidance) ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาของวิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนวซึ่งเป็นเนื้อหาของการวิจัยในครั้งนี้เป็น

2.1 จิตวิทยา

2.2 การแนะแนว

3. จิตวิทยา หมายถึง เนื้อหาวิชาที่ศึกษาถึงจิต รวมทั้งเป็นวิทยาศาสตร์แขนงหนึ่งที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรม และประสบการณ์ของมนุษย์ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาสาขาทางจิตวิทยาดังนี้ คือ จิตวิทยาสังคม จิตวิทยาบุคลิกภาพ สุขภาพจิต จิตวิทยาการทดลอง จิตวิทยาการศึกษา จิตวิทยาอุตสาหกรรม

3.1 จิตวิทยาสังคม หมายถึง จิตวิทยาที่เน้นการศึกษาเกี่ยวกับบุคคลในสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและพฤติกรรมกลุ่ม อิทธิพลของบุคคลและอิทธิพลกลุ่ม

3.2 จิตวิทยาบุคลิกภาพ หมายถึง จิตวิทยาที่มุ่งศึกษาลักษณะเฉพาะตนของบุคคลในด้านต่าง ๆ ทั้งส่วนภายในและส่วนภายนอก

3.3 สุขภาพจิต หมายถึง ภาวะของจิตของแต่ละคน ที่สามารถจะอยู่กับตัวเองได้อย่างเป็นสุข และอยู่กับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี เป็นที่ยอมรับของสังคม

3.4 จิตวิทยาการทดลอง หมายถึง จิตวิทยาที่ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการพื้นฐานของคนและสัตว์เกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้ ความจำ การสนใจ เพศนาการ ความคิด โดยเน้นวิธีการทดลองความจริง ทฤษฎีต่าง ๆ ที่ได้มาจากการทดลอง

3.5 จิตวิทยาการศึกษา หมายถึง จิตวิทยาที่ศึกษาพัฒนาการของการเรียนการสอน และส่งเสริมประสิทธิภาพในการเรียนรู้

3.6 จิตวิทยาอุตสาหกรรม หมายถึง จิตวิทยาที่ศึกษาค้นคว้าวิธี

การและขบวนการที่จะให้ประสิทธิภาพการทำงานในวงธุรกิจโรงงาน ศึกษาถึงผลของสิ่งแวดล้อมประเภทต่าง ๆ ที่มีต่อการทำงาน

4. การแนะแนว หมายถึง กระบวนการที่ช่วยให้บุคคลรู้จักและเข้าใจตนเอง รู้จักสภาพแวดล้อมสามารถเลือกตัดสินใจได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม และสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้ในการวิจัยครั้งนี้การแนะแนวแบ่งออกเป็นประเภทของการแนะแนวและขอบข่ายบริการแนะแนว

4.1 ประเภทของการแนะแนว หมายถึง การแบ่งการแนะแนวตามปัญหาต่าง ๆ ที่เด็กหรือ ผู้รับบริการต้องการความช่วยเหลือ จากการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาประเภทของการแนะแนวโดยแยกออกเป็น 4 ประเภท คือการแนะแนวการศึกษา การแนะแนวอาชีพ การแนะแนวเกี่ยวกับปัญหาส่วนตัวและสังคม และอื่น ๆ

4.1.1 การแนะแนวการศึกษา หมายถึง การแนะแนวบุคคลในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษาเล่าเรียน

4.1.2 การแนะแนวอาชีพ หมายถึง การช่วยเหลือบุคคลในการเลือกอาชีพเตรียมตัวและปรับตัวให้เข้ากับงาน การทำงาน และการทำให้ตนเองเจริญก้าวหน้าในอาชีพการงาน เป็นต้น

4.1.3 การแนะแนวเกี่ยวกับปัญหาส่วนตัวและสังคม หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ที่ช่วยให้บุคคลมีชีวิตที่มีความสุขทั้งทางร่างกาย และจิตใจ รวมทั้งอารมณ์มั่นคงสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้

4.1.4 อื่น ๆ หมายถึง การแนะแนวที่ไม่เกี่ยวข้องกับแนะแนวการศึกษา แนะแนวอาชีพและแนะแนวปัญหาส่วนตัวและสังคม แต่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนว

4.2 ขอบข่ายบริการแนะแนว หมายถึง บริการที่สถานศึกษาจัดขึ้นเพื่อดำเนินงานแนะแนวตามวัตถุประสงค์ ซึ่งบริการแนะแนวแบ่งออกเป็น 5 ประเภทคือ

4.2.1 บริการรวบรวมข้อมูลนักเรียนรายบุคคล หมายถึง บริการที่ทำการรวบรวมรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวนักเรียนทุกด้านเพื่อเก็บไว้อย่างเป็นระบบอันจะเป็นประโยชน์ในการนำเอาไปใช้เพื่อเข้าใจและช่วยเหลือ

นักเรียนต่อไป และในบริการนี้ยังรวมถึงบริการรวบรวมข้อมูลด้วย

4.2.2 บริการสนเทศ หมายถึง วิธีการเสนอความรู้และข่าวสารในด้านการศึกษากการเลือกอาชีพ สังคม และส่วนตัว ทั้งนี้มีขอบข่ายตั้งแต่การรวบรวมข้อสนเทศ การจัดเป็นหมวดหมู่ การประเมินค่า การแปลความหมาย ตลอดจนการเสนอข้อสนเทศแก่ผู้รับบริการเพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

4.2.3 บริการให้คำปรึกษา หมายถึง กระบวนการที่ผู้ให้คำปรึกษาในฐานะผู้ได้รับการฝึกฝนมาเป็นพิเศษได้ให้การช่วยเหลือแก่ผู้มาขอรับคำปรึกษาจนทำให้เขามีความเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้แล้วยังส่งเสริมให้เขามีความรับผิดชอบในการตัดสินใจการปรับตัวตลอดจนสามารถแก้ปัญหาของตนที่กำลังเผชิญอยู่ รวมทั้งเปลี่ยนพฤติกรรมไปในแนวทางที่พึงปรารถนาในที่สุด

4.2.4 บริการจัดวางตัวบุคคล เป็นการช่วยให้บุคคลได้อยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสมกับตน ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา อาชีพ รวมทั้งสถานภาพทางสังคมด้วย

4.2.5 บริการติดตามผลและประเมินผล หมายถึง การกระทำในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับจากที่ได้รับบริการแนะแนวไปแล้วทั้งนี้ทำให้ได้ทราบสาเหตุอุปสรรครวมทั้งข้อขัดข้องต่าง ๆ ที่อาจพบบังในการปฏิบัติงาน ตลอดจนแนวทางที่จะทำให้งานแนะแนวมีประสิทธิภาพ

5. ประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง หมายถึง สถานะหรือสภาพของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างในปริณญาณพนธ์ อันได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ครู ครูแนะแนว นักเรียนและนักศึกษา และอื่น ๆ

6. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย

6.1 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล หมายถึง เครื่องมือที่ใช้สำหรับเก็บและรวบรวมให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการศึกษาในงานวิจัยนั้น ๆ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ การสังเกต แบบตรวจสอบรายการ และมาตราส่วนประมาณค่า

6.2 เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย หมายถึง เครื่องมือ

ที่ใช้ระหว่างการทำวิจัยซึ่งทำให้การวิจัยสามารถดำเนินไปตามความมุ่งหมายของการวิจัย ได้แก่ โปรแกรม และอุปกรณ์

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล หมายถึง สถิติต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดกระทำข้อมูลเพื่อใช้ในการแปลความหมายและสะดวกต่อการทำความเข้าใจ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ สถิติภาคบรรยาย (Descriptive Statistics) และสถิติภาคอ้างอิง (Inferential Statistics)

7.1 สถิติภาคบรรยาย หมายถึง สถิติที่ใช้ในส่วนที่ศึกษาคำตอบเชิงตัวเลขเพื่อบรรยายลักษณะของข้อมูล หรือการแจกแจงข้อมูลเฉพาะของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างตามข้อมูลที่เก็บมาได้ โดยไม่นำไปใช้อธิบายหรือสรุปอ้างอิงไปยังประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างกลุ่มอื่น ๆ

7.2 สถิติภาคอ้างอิง หมายถึง สถิติที่ใช้ศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อประมาณ (Estimate) คาดคะเน (Prediction) สรุปอ้างอิง (Generalization) หรือนำไปสู่การตัดสินใจ (Reaching Decision) ไปยังประชากรเป้าหมายที่ต้องการศึกษา

8. ระดับการศึกษาที่ทำการวิจัย หมายถึง การศึกษาในระดับต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับการทำปริญญานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยนเรศวร ระหว่างปีพุทธศักราช 2529 ถึงปีพุทธศักราช 2534 ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับอุดมศึกษา และอื่น ๆ

9. ปริญญานิพนธ์ หมายถึง งานวิจัยของนิสิตระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิชญ์โลก ระหว่างปีพุทธศักราช 2529 ถึงปีพุทธศักราช 2532 จำนวน 45 เล่ม และงานวิจัยระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยนเรศวร ระหว่างปีพุทธศักราช 2533 ถึงปีพุทธศักราช 2534 จำนวน 27 เล่ม รวมทั้งสิ้น 72 เล่ม